

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inserati) se sprejemajo in velja tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 286.

V Ljubljani, v petek 12. decembra 1884.

Letnik XII.

Materijalizem v narodnem gospodarstvu.

III.

Primeroma srečni so bili naši gorenjski planinci, ker imeli so do zadnjega časa dober rezervni zaklad, namreč občinske gojzde in pašnike. Fevdalna ustava je kaj dobro skrbela za občno blagostanje. Vsak kmet je imel pravico do občinskega gojzda in pašnika. Mogoče, da po liberalni teoriji v rodovitnih ravninah občinsko posestvo zdaj, ko se je razkosalo, prinaša večji čisti dohodek ali da bi bilo to tudi v planinah, najbolj zagrizeni kapitalist ne more trditi. Ali iz socijalnega ozira je pa v rodovitnih in nerodovitnih krajih občinsko posestvo, kakor je bilo nekdanje zelo koristno ali boljše rešeno, naravnost potrebno. Posestnik, če je še tako ubožal, je imel vendar dosti lesa za kurjavo in stavbo in dosti paše za svojo živino. Zdaj mora pa revež svojo kravico ob mejah na motvozu pasti in drva drago kupovati ali pa zmrzovati. Za planince ima pa skupna paša največjo korist. S polja ne dobi toliko, da bi mu ne bilo treba žita kupovati; vse kar dobi, dobi le od živine. Zategadel mora dosti živine imeti in mora jo pasti. Kajti do tega, kar delajo umni živinorejci po nekaterih rodovitnih krajih, da živino vedno doma pitajo, naš planinec ni došel in ne bode nikdar, in sicer ravno zategadel ne, ker je svet nerodovit. Kedar bo razdeljeno, bo eden iz pašnika napravil travnik, drugi gojzd in kdor bi hotel pasti, napraviti bi moral neizrečeno dolgo ograjo, kar pa skoro ni mogoče misliti; od vsake hiše bi moral biti pastir, zdaj pa trije za celo občino opravijo; vsak gospodar bi moral napraviti na pašniku kolibo ali bi pa moral krave po eno ali dve uri daleč goniti. S kratka: paša za planince bo nemo-goča.

Nekdanje se je skrbelo za občno blagostanje, moderne postave so pa kmeta in reveža podjarmile bogatinu.

Razmeroma srečni so bili naši gorenjski planinci, smo rekli, ker so imeli rezervni zaklad. Ali zdaj se to spreminja ali se je že spremenilo. Kdor gré po Korenski dolini, vidi marsikje stati inženirska znamenja, ki kažejo, da se občinski svet deli. Dolgo so dolinci trpeli, da so davke in obresti zmagovali, ali zdaj ne morejo več; treba je razdeliti, treba je temne gojzde razsvetliti, ako hočejo biti kot navidezni posestniki še nekaj časa zapisani v gruntnih bukvah.

Zlasti mi je znana v tem oziru neka občina na skrajnem Gorenjskem. Tam so imeli dva občinska gojzda in ob enem pašnika. Vedeli so vsi, da razdelitev gotovo pride; denarja je bilo vsem treba, nekteri so ga dobili na račun prihodnje razdelitve, nek fabrikant je nakupil pet bajt, ker je vedel, da bo samo les iz gojzdnih deležev več vreden, kot je za bajte dal. Če pa hoče občina, da se razdelitev dovoli, se morajo občani vsem servitutnim pravicam odpovedati. Najbolj hudo je bilo ljudem v ti občini za skupno pašo, ker so vedeli, da brez nje nikakor ne morejo shajati. Kaj storé? V prošnji za razdelitev se odpovedó skupni paši, a med seboj se zavežejo, da je ne bodo pustili. Dobro, ali če se eden izneveri in pašo na svojem prepové, kdo mu bo kaj mogel in skupna paša in sploh paša bo vstavljena. En gojzd je že razdeljen; lesni trgovci že švigajo po njem. Za nekaj časa bo že kmetu kaj izdalo ali kaj bo čez nekaj let? Ne bo se mogel več živeti; na onem mestu, kjer je pasel svojo živino, bo narava kazala rebra, na katerih se bodo pasle divje koze.

Zdaj je alternativa (ali — ali) ali gojzde v kras spremeniti ali pa kmete precej z zemljišč prepoditi. To je liberalno-kapitalistični „Incident in Scyllam, qui vult vitare Charybdim“ — če se ogneš te jame, padeš v drugo — poginiti pa moraš. Žalostno, a resnično!

S—n.

Varnost hranilnih vlog pri posojilnicah.

(Konec.)

Ravno tako, kakor ima na primer kaka občinska hranilnica jamščine kakih 10.000 gld., kar je pa več, pa jamči občina s svojim premoženjem za hranilne vloge; ali ni tukaj, namreč pri posojilnici, ki že več let posluje in h kateri pristopi veliko število najboljših kmetov, da celó ves okraj, kakor na Českem, kjer se nahajajo posojilnica s 3000 člani, tudi tolike varnosti, kakor pri hranilnici? Gotovo je premoženje udov take posojilnice večje in jamstvo za hranilne vloge večje od hranilnice kake občine v primeri visokosti hranilnih vlog in premoženja občine na jedni in premoženja udov posojilnice na drugi strani. Na primer hranilnica kake male občine ne more tudi imeti velikega premoženja, pa vendar po postavi varno jamči za veliko svoto hranilnih vlog. Ali nima po tem takem posojilnice, ki obsega ude ne le majhne občine, ampak večinoma celi okraj, ki vsi jamčijo za vse hranilne vloge s celim svojim premoženjem, večega jamstva za razmeroma manjši znesek hranilnih vlog?

Po tem takem ni nobenega tehtnega in sploh umnega zadržka, da ne bi imele hranilne knjižice posojilnic z neomejeno zavezo ravno tiste veljave, kakor vložne knjižice hranilnic pri koristnosnem nalaganju denarjev stoječih v javnem varstvu, t. j. pupilarnega, vstanovnega premoženja. Omenjamo tukaj, da je v tem smislu prošnja vložila na državni zbor zveza slovenskih posojilnic, in pričakovati je, da se bo ta prošnja tudi v tem smislu rešila, kar bi se že bilo prej zgodilo, če bi se bilo za stvar potegovalo. Poslednjič naj nam bo dovoljeno navesti stanje jedne mlajše posojilnice z neomejeno zavezo, da se zamore v podobi videti jamstvo za hranilne vloge. Na primer „Posojilnica v Celji“, vknjižena zadruga z neomejeno zavezo, posluje od leta 1881; šteje zdaj blizu 800 udov in

LISTEK.

Dvanajst večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

(Konec.)

J. Ni jih malo takih. A da se bomo o Stritarjevem svetožalji bolje prepričali — toda kaj prepričali, saj to je jasno ko beli dan — recimo, da ga bomo bolje poznali, prinesel sem danes seboj njegov „Zvon“ l. 1877, v katerem govori o svetožalji, posebno pa v svojih literarnih pogovorih kakor stran 222 itd., kjer pravi, da je pesnik čisto „pasiven“. Med drugim pravi tudi: Človek ne more biti nikoli tako srečen, kakor je lahko nesrečen: veselje nikoli ni tako živo, krepko, kakor je žalost: noben vžitek, nobena slast — rekel bi skoraj: vsi vžitki, vse slasti skupaj ne premagajo ene same prave, globoke, ostre, neskončne telesne ali duševne bolečine! — — — Sreča, zdravje, dobra volja, sploh „normalni“ stan — to se komaj čuti; ali tolikanj bolj se čuti, kar je njim nasprotno: nesreča, bolečina, žalost! itd.

A kdor bi iz teh besed še ne spoznal panteističnega svetožalja, naj primerja s tem, kar Stritar drugje piše in zginil mu bo zadnji dvom. Kakor v

predgovoru k Preširnovim poezijam, tako tudi drugod večkrat govori o „neskončnem hrepenenju“, „neskončni bolečini“ itd. Neskončno je gotovo vse to, ker je tudi človek prikazen vesoljnega bitja, ktero se v človeku zaveda svojega neskončnega gorja. To vesoljno bitje — človeško srce — tudi on pozná pismo: — — — še celó v globočine se smemo nekoliko upati, toda ne do tja, kjer se začenjajo prave uganke vesoljnega bitja, večne skrivnosti človeškega srca — — — In kakor je Schopenhauerju vesoljna volja, neskončno hrepeneča in trpeča, pravo bistvo vsem rečem, drugo vse pa le navidezno, tako tudi našemu pesniku:

Gotovo je samo, kar me boli,
Ostalo vse, otročje domišljije.

In da je to, kar ga boli, res ono vesoljno gorje, spričuje nam tako:

Gorje vesoljno mene je bolelo,
Vseh bolečin najhujša bolečina!

A to bolečino jame čutiti še le ko pride do zavesti:

Zavest nesreči pot odpre široko.

Zatoraj je človek le do tedaj srečen, dokler se ne zaveda, dokler je otrok:

O leta vé otročja, leta sreče

Edine, ki človeku se prisodi!

A predno se zavé, izgine mu —

Zato našemu pisatelju ni še rešeno prevažno vprašanje, kaj človeka bolj osrečuje, nevednost, priprostost, kratkovidnost, ali pa tako zvana viša izobraženost, polna nemira, bolesti, neutešnega hrepenenja. „Kteremu izobražencu“ — piše dalje — „ni prišla že včasih misel: Kako srečen je vendar ta ratar, ki itd. Komu se ni vzbudila včasih želja, da bi živel z njim, „ut prisca gens mortalium“?“ Mu ni rešeno to vprašanje? Ne, rešeno mu je, že davno rešeno, da je namreč za človeka najboljša nezavednemu ostati, in ako se je zavedel, predno mogoče vrniti se v prejšnjo prvotno stanje. Zatoraj pa tudi tako rad išče oddaljenih otokov in zahaja v deveto deželo, da bi tam oddaljen od vsega omikanega sveta samotaril ter v družbi z nedolžno živalijo vžival čistega naravnega veselja. In že tako se je preživalil, da se ga celó plaha tica ne zboji:

In tukaj, glej! po travi prepelica
Svoj mladi rod na pašo vodi:
Domača ti v deželi tuji tica,
Z družinico pozdravljena mi bodi!
Kako se niš me ne bojé! nogó,
Neznana stvar, mi kljuje najsrénjé!

Saj teh nazorov so polni vsi letniki Dunajskega „Zvona“, posebno pa Stritarjevi spisi, saj ne mora nikjer zakriti onega hrepenenja po prvotnem stanu, zato pa tudi toliko nori za Rousseaua, kteremu se

ima rezervnega fonda in premoženja nad 5000 gld., vplačanih deležev 10.000 gld., toraj jamstva 15.000 gld. brez zaveze udov, t. j. celo njihovo premoženje.

Kdo so ti udje, kakovo je njihovo stanje v premoženju? Vzemimo, da premore vsak povprek 500 gl., toraj vsi skupaj zmorejo 400.000 gld., ali omeniti moramo, da so med temi udje odlični narodnjaki in premožni posestniki, izmed katerih jeden sam premore po 200.000 gld., 100.000 gld., 50.000 gld., 10 in 20 tisoč.

Čim dalje posluje, tem veči število družstvenikov prirašča in s tem kredit.

Kakove so pa nasproti temu jamstvu zaveze posojilnice? Ona ima 170.000 gld. hranilnih vlog, to je vse. Že jeden sam ud posojilnice zamore, če bi prišlo do tega, vse poravnati in bi mu še precej ostalo.

Tudi pri tem načinu bi se poroštvo udov porabljevalo v nemogočen primerljaj, da bi se vsa dana posojila izgubila.

Tudi pri posojilnici Celjski je za znesek deležev terjatev posojilnice večji, kakor njena zaveza, ne oziraje se na rezervni fond in premoženje. Pri posojilnici v Celji je toraj jamstvo za zaveze, ki znaša 170.000 gld., večje nego petkratno, kajti terjatve znašajo tudi 170.000 gld., vplačani deleži 10.000 gld., premoženje, rezervni fond 5000 gld. in premoženje udov nad pol milijona. Gotovo je jamstvo za hranilne vloge posojilnice Celjske večji od marsiktere hranilnice.

To v poduk našim domoljubom gledé varnosti hranilnih vlog v posojilnicah! („Zadruga“.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. decembra.

Notranje dežele.

Dani se tudi po *Štajarskem* po uradnih. Znano je, kako zagrizeni nasprotniki naše narodnosti ravno po zelenem Štajarji zavzemajo uradniška in sodniška mesta in več nego en izglede smo že dobili, kot naravno posledico takega zasedanja na kvar naše narodnosti. Kakor „Politik“ poroča, predstavili se bodo ondi mnogi uradniki Slovincem nasprotni na nemške kraje, mnogi drugi pa zopet poslali v zaslužni pokoj, da si odpočijejo na latorikah, ki so si jih nabrali zatirajoč ubogi slovenski rod! Toda ne le v sodniškem življenju, kjer je bil skrajni čas, da se spremené za slovenskega Jugoštajarca tolikanj neugodne razmere, ktere so ga krvavo žulile, tudi v davkarijah dela se mu zarija pravičnost, da bo za slovenske težko pridobljene krajcarje dobival tudi slovenske tiskovine in slovenske povabila in pobotnice, ter tako revež vedel, zakaj da je težko pridobljeni denar izdal. Tako je dobila davkarija v Laškem Trgu odlok finančnega ravnateljstva v Gradcu, da naj se v bodočnosti za slovenske stranke edino le slovenskih tiskovin poslužuje. Ali bo ukaz ostal le veljaven za to davkarijo, ali se bo tudi na druge razširil, nam pač ni znano, vsekako pa bi bilo želeči, da bi se to zgodilo. Nam se vsaj zdi, da je slovenski davčni goš ravno tako vreden slovenske davčne knjižice, kakor oni soseda Nemca, kateri se veselí svojih pravic od kar časa živi.

Hrvaški budget je določen. Dohodki znašajo pri politični upravi 36.612 gold., pri poduku 180.751 gold., pri pravosodju 62.028 gold., pri hrvaškem deležu direktnih in indirektnih davkov 6.011.408 gold. Skupno toraj 6.290.794 goldinarjev. Stroškov bode pa za deželni zbor 75.000 gold., za bana 35.000 gold., za politično upravo 3.105.982 gold., za poduk 1.123.161 gold., za pravosodje 1.989.027 gold., skupno toraj 6.320.970 gld. Primanjkljaj znaša 38.176 gld. in se bo pokrili iz skupnega ogerskega budgeta. Prvokrat letos sprejeli so med hrvaški tudi budget za bivšo vojaško krajino.

V *ogerskem državnem zboru* razvil je poslanec Olaj pravo podobo ogerske državne policije v Budapeštu v interpelaciji, ktere smo na tem mestu že včeraj omenjali. Podoba je tako žalostna gledé javnega počenjanja, ki se je v glavnem mestu ogerske pod višjim zavetjem doprinala, da bi se nikakor ne bila zamogla vrjeti, ako bi jo bil, recimo, pred tremi meseci kdo pripovedoval. Olaj pritrudi ministru Tiszi, da je vpeljal disciplinarno preiskavo proti uradnikom, čudno in nerazumljivo se mu pa zdi, kako da je poslal vrhovnega mestnega glavarja na odpust, o katerem so že leta 1868 tožbe nastale, da z lopovi pod eno streho dela. Tiste tožbe skozi 16 let niso ne le ponehale, temveč so se še zdatno množile, ker tudi vlada ni prav nič proti njemu vkrenila. Vrhovni mestni glavar Taisz ostal je, kar je bil, če tudi ga je mestjanstvo najgrših reči sumničilo, če tudi so pošteni časniki dan na dan proti njegovi osebnosti pisali. Ljudstvo je do dobrega prepričano, da je mestna policija v najožji zvezi z hudodelci in ljudmi najnižje npravnosti, spridenosti in ničvrednosti. Ako je toraj kljub temu minister Tisza šel mestnemu glavarju na roko, mora za tisto pač svoje gotove vzroke imeti. — Znano je in očitno, kakor beli dan, da mestna policija odira, da so goljufni igralci njeni najboljši zavezniki in prijatelji; da je nenravnost in spridenost na Ogerskem za to tako velika, ker je ona v najtesnejši zvezi s policijo samo. V Budapeštu sme vsakdo krasti, kdor kaj doseže in ni se mu bati, da bi ga prijeli, ako je le količkaj prijatelj s policijo. To je popolnoma dokazala izkušnja. Edino spomina vredno pri vsem tem je to, da tatovi, cigani in policija „na spol“ delajo. Še bolj znamenito je pa to, da so redarji glasovitega rokomavha zato prijeli, ker ni hotel nakradevega blaga „pošteno“ deliti s policisti; ktere ga so pa zopet takoj spustili, ne da bi ga bili le količkaj priprli, ko je na svojo „čast in poštenje“ obljubil, da hoče vso pridobnino „pošteno“ s policisti deliti, to je, da hoče na vso moč za policijo krasti. Ravno tako znamenita je opomba, da je več nego tri četrti kazenskega in drugega po policiji pobranega denarja na policiji zginilo, da nihče ne vé kam. Nečuvano je toraj, da take zlodejstva doprinalajo državni uradniki, katerih naloga je čuvati nad življenjem in premoženjem meščanov. Kaj tacega se je do sedaj edino le na Ruskem in po Turčiji godilo, kakor se sedaj v Budapeštu. Roparji napadajo po palačah ljudi pri belem dnevu, policija pa ni vedela lopova izročiti sodnji. Kaj pa še le o umorih! Tū bi se dala napisati cela zgodovina umorov, morilci prosti postopajo med narodom. Ozir v hiše, kjer je trgovina s človeškim mesom, pa vsakega navdaja s studom, ki se bode pa težko pred vničila, dokler ne izmrje lopovski rod.

Na južnem *Ogerskem* posebno okoli Temešvara živi, kakor znano, posebno veliko avstrijskih Srbov. Da, le-ta narod je ondi v veliki večini, po nekterih krajih še celó sam naseljen. Semkaj toraj nezadovoljnejši iz srbske kraljevine, kjer avstrijskim Srbom bratje živé po duhu in po krvi, kaj radi zahajajo in naklepe zoper sedanjo srbsko vlado in zoper sedanjo dinastijo kujejo. To je sicer že sicer samo na sebi hudobno in zlovoljno početje, kteremu je Srbiji prijazna ogerska vlada tudi redno

za petami, in ga zatira, kjerkoli mu na sled pride. Se hujše od tega je pa korak, ktere ga so v poslednjem času srbski nezadovoljnejši iz kraljevine v tej reči napravili, da so jeli izdajati knjižure v najzlobnejem sovraštvu proti sedanji Obrenovičevi dinastiji pisane. Beseda, samo govorjena, škoduje sicer veliko, toda pozabi se s časoma in po njej je. Vse drugače deluje pa na narod v njegovem duhu pisana ali tiskana beseda; le-ta se pa prav z dobro vestjo sme primerjati živemu studentu, iz ktere ga vsakdo lahko zajema, da le brati zná, kolirkokrat hoče in želi. Na to misel so tudi nezadovoljni Srbi prišli in so začeli kakor smo že rekli, svojo nezadovoljno učenost proti kralju po knjigah in tiskovinah tudi med avstrijske Srbe širiti. Ogerska vlada je pa take knjižure kar od kraja pobirati jela in jih vničevati. Sicer se pa srbskim rovarjem, ki med avstrijske svoje brate nemir hodijo delat po Ogerskem, ondašnja vlada vedno krepko po robu postavlja in je že marsikdo madjarske ječe okusiti moral, ki je prišel tjekaj političen evangelij nezadovoljnosti oznanjevat.

Vnanje države.

Koraki, ki se delajo med našimi brati *Jugoslovani* za združenje v katoliško cerkev, so vedno številni in vedno bolj pogostoma opazujemo jih posebno po Balkanu. Bolgarija je tisti kraj, kjer se bo po vsem sedanjem soditi, najpoprej postavil most, ki bo združil iztočno ali razkolniško cerkev z zapadno ali rimsko-katoliško. Posebno na plodno polje zadeli so ondi katoliški misijonarji, ki povsod, kamor pridejo, vstanovljajo šole, kakoršne so ravno potrebam primerne in ugodne. Da to ni, rekli bi, le lahka igrača, temveč silno težavna naloga, ki zahteva velikih žrtv in še večje pozornosti, nam bo vsakdo rad verjel, ako omenimo, da ruski listi in popovstvo nobene prilike ne opusté, da ne bi črnili z najgršimi barvami teh misijonov, ki imajo v resnici poleg verskega tudi poseben političen pomen in značaj. Čem več se bode med Bolgari razširjala zavest katoliška, tolikanj bolj odjenjevala bode vez, s ktero so sedaj še na Ruse priklenjeni. Kako se bode pa konečno to rešilo, le Bog sam vé. Lahka bila bi rešitev, ako bi se korak povrnitve v katoliško cerkev, ki pri Bolgarih ni več daleč, ob enem in istem času zvršil tudi v Rusiji, kar upamo sicer, da se bode zgodilo prej ali poznej, tako naglo pa najbrž da še ne bode zedinjenja. Katoliške misijone po Bolgariji podpirajo katoliki po Avstriji in po Nemškem. S pomočjo tistih osnovala se je gimnazija v Adrianopolji za 90 dijakov, kateri so ondi enako Ljubljanskemu Alojzijevešču z vsem preskrbljeni. Vdeleževanje po šolah bilo bi še mnogo živahnejše, ko bi ravno pravoslavna duhovščina ne strahovala starišev ukaželjne bolgarske mladine. Da so šole pomenljive tudi v političnem oziru, dokaz je to, ker je Avstrija državno veljavo pripoznala spričevalom, ki se ondi izdajajo. Poleg Avstrije imajo šolska spričevala iz bolgarskih misijonov tudi državno veljavo na Francoskem.

Povod neredov po *Albaniji*, o katerih smo nedavno poročali, bile so naredbe turških oblastnij, da bi se morale tudi ženske staviti pred številne komisije, prebivalstvo prešteto in pa, kar je pa prej ko ne poglavitna reč, napoved novih davkov. Precej velika večina Albancev je mohamedanske vere, in ta turškim ženskam vsako dotiko z drugimi moškimi kakor z lastno družino strogo prepoveduje.

Brezposelni delavci zbrali so se v *Parizu* na tabor, kjer so si bili kmalo v laseh socialisti in anarhisti, ki so ravno takih nazorov, kakor smo jih že opazovali pri Dunajskih. Vsi so teh misli, da tudi na Francoskem za delavca ne bode prej bolje, dokler si ne bo sam s svojo pestjo pribojeval boljšega življenja, kakor ga ima sedaj in ktere ga mu sedanja vlada ne more nikakor popraviti, ker tega sploh ni sposobna. To je toraj prvi korak, kteremu

ne more nikdar načuditi; to idejo po brezumni prvotnosti izrazil je tudi v podobi, ktero je postavil na čelo „Zvonu“ l. 1878. V prvotnost, v prvotnost se mora človek vrniti, to je: odreči se vsemu spoznanju, vedam, umetnostnim in vsej izobraženosti, ktero si je človeštvo priborilo po tolikem trudu — potem bo še le našel leka ali vsaj olajšanja svojim bolečinam — Popolnoma pa seveda človeka ne more rešiti kakor smrt — ta še le mu prinese mirú.

Vihar je vstal, razbil mu ladijo.

Potopit moža, ženo in otroka!

Za menoj na kraj samotnega otoka

Valovi krotki so se priigrali

Vi, ki zadela vas osode roka,

Blagrujem vas, pot svojo ste končali;

Če tudi sreče svoje niste — mir

Našli ste, ki ga je iskati meni.

Toraj le v smrti mir, drugod ga ni najti, tako da res

Roditi se ne — najbolje

Človeku je to, če pride svet,

Pustiti hitro ga spet —

To pak je za prvim najbolje.

M. Da, tako pravi Stritar v svojem Zorinu z besedami Sofoklejevimi.

J. In prav o tem Zorinu sem mislil še sprego-

voriti, kajti zdi se mi res visoka pesem svetabolja v naši slovenski literaturi. Ali treba bi mi bilo skoraj celega tū navajati, ker iz vsake vrste zdi se človeku beročemu, da sliši stokajočega svetožalca — Stritarja! ki se je kopal v reki, v ktero se zlivajo vse solze, kar jih joka človeški rod — ki ne najde rešitve iz teh bolečin, kakor v samomoru, ktere ga tako zvito in ravno zarad tega tako pohujšljivo v Zorinu povelja. Ako hočeš Stritarja svetožalca, ako hočeš svetožalce dobro poznati — priporočam ti, beri še enkrat Zorina.

M. Hočem ga brati prav pazljivo. A še nekaj drugega sem zapazil v spisih Stritarjevih; tako rad priporočuje milosrčnost do živali, kajti njemu, kakor se zdi, ni velikega, ali rekel bi, nobenega vsaj bistvenega razločka med človekom in živalijo. Človek po njegovih besedah bi imel žival prav bratovski ljubiti.

J. Da da, kakor sem že razlagal, to je Schopenhauerjev panteizem vesoljne volje, ktera biva v živali kakor v človeku. Zatoraj pa govori o živali enako kakor o človeku. Dopadalo mi je posebno, kar sem bral v Zorinu; čuj: Pa človek še ni sam na sveti; kaj pa žival? — Od nabodenega kebra, ki vrti v smrtnih težavah mlin surovemu paglavcu

za kratek čas — do uboge tlačanske pare, ki v potu svojega života nosi in vozi človeku bremena, ki jih ne zmore sam, plačilo pa gotovo ji je glad in žeja, in — naj dela, kar more — palica! — Koliko truda, koliko trpljenja!

M. In pa kar je pisal o konji?

J. In mački?

M. In vrabei in penici in kanarčku?

J. Vse to je prav mikavno brati, le da ne bi se studilo!

M. Veste, g. doktor, kaj bi jaz rad vedel? Ali jedó naši svetožalci mesó, ker bral sem, da indijski samotarji niso ubivali živali, ne jeli njihovega mesa.

J. Bog vé, ali jedó — jaz mislim, da so vsi vegetarijanci, ali vsaj bi morali biti.

M. Da, morali bi biti.

J. Toda, Mirko, solnce je zašlo in zakrilo solzečo se zemljo. O da bi vendar več ne ustalo!

M. Da bi ga ne preklinjali svetožalci.

J. Tako tedaj lahko noč, Mirko. Prihodnjič hočemo preiskovati, koliko je Stritarjevo svetožalce vplivalo na pisatelje slovenske.

M. Željno Vas pričakujem.

bodo pa na Francoskem sledili drugi in tretji, in prej, ko se bo še kdo nadejal, zaplapolela boče ondi zopet s petrolejem oblita baklja revolucije rudeč plamen razširjač po deželi, ki vsakih deset let z neznansko strastjo hrepeni po velikanskih političnih spremembah.

Kakor najnovejša poročila iz *Chartuma* govoré, Mahdiju, ki je le uro hodá še od mesta s svojimi četami, neki silno prede za živež in za vse drugo, kar se za vojsko potrebuje. Zarad tega pa tudi pobira, kar ravno dobi. O Gordonu pravijo, da je razdjal večino *Chartuma* sam, ker je imel premalo vojakov, da bi ga bil zamogel dostojno in vspešno braniti. Kar ga je pa ostalo, vtrdil ga je z obzidjem in zakopi, ter je postavil visok stolp, iz katerega na napradajočega sovražnika strelja. Poleg tega ima Gordon tudi še dvanajst parnikov in večino prebivalcev okoli *Chartuma*, ki se zanj bojuje. Smodnika mu ne bo še tako kmalo zmanjkalo, ker ga menda Gordon oziroma njegovi topničarji sami izdelujejo. Mahdija so ljudje okoli *Chartuma* že do grla siti in pravijo, da je bilo tedaj, ko ga še niso poznali, zanje mnogo bolje, kakor je danes.

Izvirni dopisi.

Iz Polja, 11. decembra. (Knezoškofov prihod.)

Dolgo zaželjeni in težko pričakovani dan je vendar prišel, ki je Kranjski siroti prinesel očeta in njej ovčicam pastirja. Mnogo, mnogo src popolno vdanih ovčic je danes v duhu spremljevalo novega Ljubljanskega knezoškofa po njegovem potovanju, ko je on v apostolskem poslu zapustil dom svoje očetnjave in si je danes po božji volji ter cesarjevi in sv. Sedeža milosti v Kranjski stolnici, v beli Ljubljani, vstanovil svoj novi zemski dom. Daj Bog: „Na mnoga leta!“

Po lepem Ljubljanskem polji memo lepega Polja pri Devici Mariji se ima novoposvečeni, visoki gospod knezoškof peljati v Ljubljano; ne veliko, le nekoliko, a to iz srca storili smo tudi pri nas v pozdrav našemu prihodnjemu višemu Pastirju.

Ko oddrda poštni vlak iz Zaloške postaje, zadonijo po Poljski planjavi lepo vbrani Poljski zvonovi; oni so prvi, ki slovesno pozdravijo v naši župniji visokega vladiko; in — slišal sem iz mnogih ust, kako globoko je segal ta prvi pozdrav, ki je daleč okoli, po vsi župniji glasno oznanjeval blagi prihod našega gospoda pastirja, v srca podlozih vernikov.

Pri železničnem tiru pa sta pozdravljala Njihovo Vzvišenost domača gospoda duhovna v duhovni obleki z cerkvenima ključarjema v družbi mnogo k prvem pozdravu prišli duhovnjani; cerkvena bandera so zviševala prvi pozdrav.

Navadni strelci so pa s svojimi možnarji pokazali, kaj da znajo, in oni so ob cesti v daljni vrsti razpostavljene možnarje zažigali o prihodu knezoškofa.

Visoki vladika, zapazivši tukaj svoje ovčice, so odprli okno in so, sklonivši se nekoliko skoz okno, dajali klečečim sv. blagoslov; ter so se, po splošni arditvi vsih pričujočih, milo smehljali proti nam.

Streli urno nabašejo še enkrat in v drugo pozdravijo možnarji z zvonovi visoko častitega gospoda knezoškofa za srečno pot do Ljubljane. Mi pa, zadovoljni, da smo videli obličje našega novega pastirja, stopili smo veseli nazaj, vsak na svoj dom.

Iz Maribora, 11. decembra. (Visoki gostje.) V letopisih katoliških družeb in zavodov Mariborskih bode ta teden zavzemal brez dvoma vedno častno mesto, kajti toliko visokih cerkvenih dostojanstvenikov v tako kratkem času še menda nikoli ni naših zavodov s svojim obiskom počastilo. Bližnji povod temu je bilo posvečenje novega Ljubljanskega knezoškofa dr. Jakoba Misije v Gradu, od koder so vsi sodelujoči cerkveni knezi izvemši pomožnega škofa Solnograškega prišli v Maribor ter takoj, kakor sem že omenil, cerkvene zavode in kat. družbe s svojim pohodom počastili.

Že v ponedeljek na praznik brezmadežnega spočetja Device Marije pripeljali so se nenadoma vojaški škof mil. dr. Gruscha, ki so kot osrednji predsednik vseh avstrijskih rokodelskih družeb v spremstvu domačega prevzvišenega knezoškofa najpred tukajšno kat. družbo rokodelskih pomočnikov obiskali in ondi tudi od Mariborskega duhovništva spodobno pozdravljeni bili. V naglici pripravljeni sprejem mil. škofa bil je sicer priprost, pa vendar tako lep in zlasti škofove besede do navzočih društvenikov tako srčne, da bo ta večer gotovo vsem društvom in tudi drugim gostom vedno v prijetnem spominu ostal. Ko so še drugo jutro mil.

škof spremljani od našega mil. knezoškofa obiskali zavod šolskih sester, dijaško semenišče in frančiškanski samostan, odpeljali so se na Dunaj.

V sredo potem pa so Ljubljanski knezoškof mil. dr. J. Misija na svojem potu v Ljubljano tukaj izstopili z mil. Graškim knozoškofom dr. J. Zwergerjem, ki so jih do tod spremljevali ter so še tisti večer pogledali k šolskim sestram, v dijaško semenišče in bogoslovnico. Dijaki so pri odhodu visokim gostom zapeli ginljivo pesem: „Slovo od domačije“, bogoslovci pa veličastni zbor: „Domo vina“. Na obeh krajih so visoki gostje izjavili svojo zadovoljnost nad slišanim petjem.

V četrtek zjutraj so se Graški knezoškof odpeljali k sv. Petru, da bi obiskali častnega korarja in duhovnega svetovalca sekovške škofije č. gosp. Marka Glaserja in ondotne šolske sestre, Ljubljanski knezoškof pa so odpotovali v Ljubljano na svoje novo mesto spremljani z najboljšimi vošili svojih rojakov.

Naj bi pač novi višji pastir Ljubljanske škofije našli pri svojih ovčicah enako ljubezen, kakoršna njih navdaja in jo tudi očitno kažejo do svojih večjidel še nepoznanih ovčic.

S Pogorja, 9. decembra. (O naši beletristiki.)

„Slovenčev“ podlistek: „Pogovori doktor Junija z mladim prijateljem“ mi ugajajo. Prav tako! Če treba, resnico povej na vsa usta! Pri nas res že odveč obožujejo neke osebe, še celo njihove slabosti so jim kreposti! Nisem nasprotnik lepoznanstvu, ne — nasprotno: prijatelj sem mu, ker vem, da je važen činitelj pri ljudskem izobraženju. A treba je, da to lepoznanstvo res „um bistri, res srce bláži“; a ne, da zastruplja mlado, neizkušeno srce. (Saj tudi politiki nisem nasprotnik; a revolveržurnalistike pa ne morem hvaliti. V sredi: v zlati skledi!)

Naši pisatelji, oziroma vredniki, se čudijo: zakaj pa vodstva mladini prepovedujejo njihov list. — Kar je možu morda nedolžno, ali saj nenevarno, je lahko mladini strup! In v tej reči gré tudi za načelo: kdor tako berilo podpira, ga potrjuje — je deležen pohujšljivega čina.

Naši narodnjaki se čudijo, ter pišejo po listih: Bila je „beseda“, lepa beseda, bilo je tako in tako. A čudili smo se, čudom čudili, da je došlo tako malo duhovnih gospodov! Kako to: saj je vendar naša duhovščina eminentno narodna?! Kako da ne pridejo, vi prašate; jaz pa prašam: Kako bi neki mogel duhoven zraven: ko se tamkaj na odrih navadno njemu in npravnosti v lice bíje? Ali ima morda duhoven dvojno srce in glavo, da je družega mnenja, ko govori na prižnici v mašni obleki in drugega pozneje, ko nosi le navadno svojo obleko? Ali more imeti človek tako razdeljeno srce; biti pol duhoven, pol posveten? In ti ljudje hočejo, naj bo duhoven-katehet zraven, pa naj ploska pri gledališčnih veselicah; ko se nasprotuje dejanski njegovim besedam in naredbam — in to v pričo sedanje ali bivše šolske mladine? Naposled bodo še hotli: naj bi jim bil duhoven za šepetalca pri igrah?! Tedaj poročevalci: o „besedah“ ne čuditi se odveč, če ne dohajajo duhovni k vašim veselicam.

Pa pravijo: take igre imajo namen, blažiti srce človeku, ter zboljšati ga. Oprekam! Tudi o naših igrah bi se dalo, kakor navadno, reči: komedija stori pregreho smešno, a zamišljive, ostudne je ne stori; igra stori, da se ljudje pregrehi smeja (znabiti bolj osebi pregrehe), pa da bi jo sovražili in se jokali nad njo, tega od gledaliških iger nikar ne pričakujte. Take igre navadno opozarjajo gledalca in poslušalca: naj skrbí, da ne bode tako nevreten, da se njegovo slabo dejanje ne izvé; a ne odvrčajo ga od slabega, še manj pa ga bodo za dobro navduševala.

Zdi se, da so nekteri naših pisateljev in leposlovcev nekam vzvišeni duhovi; menijo: da to ne more škodovati, kar sami izmišljajo in pišejo. Človek bi sodil, da je njihova krepost (in drugih) neomahljiva, tako samosvestno se ti ponašajo. Primeri na pr. „Zvon“ 1870 4. l. priloga: „Če je njegova sramožljivost in nedolžnost, kakor golobček, ki ga splaši najmanji šum — pa tudi ni vredna bog vé kaj!“ Tako! Tedaj po vašem treba drznosti v tej reči; a ne plašnosti! — „Kdo se hoče pohujšati po sili, ne bo mu manjkalo priložnosti! V resnici izobražen človek ne bo gledal take (slabe) podobe, mirno pojde svojo pot! Če se je pohujševal milujem ga, ker smo prepričani, da ni v njem vse, kakor bi moralo biti!“ — Pravo! Pa ni zadosti samo to, da miluješ človeka, treba je da mu ti vedoma ne daješ prilike v pohujšanje. Saj je znano, da pohujšanje

mora priti; a glej da ne pride zarad tebe, da ga ti ne bodeš provzročeval; potem še le pomiluj pohujšanega! Če dobi on slabo priliko brez tvojega sodelovanja, onda si lahko opereš roke! A drugače mi ne govori tega, bilo bi ravno tako, kakor n. pr. ko bi bližnjemu hišo zažgal, potem pa ga pomiloval zarad požara. Mladina hoče in mora brati! Prav! A podajte ji zdravega berila, ki bo njeno srce res blažilo, ne pa strupa! Rekel sem! O—n.

Z Gorenjskega, 11. dec. Slovenska slovnica za srednje šole je knjiga, katero je spisal J. Šuman, c. kr. profesor na akad. gymn. Dunajskem, in katero je tiskala in založila tiskarna Družbe sv. Mohora v Celovci 1884 v 8°. str. 208. Radoveden si jo kupim, jamem prebirati, a sinoči popade me sveta jeza, vržem vraga po mizi, ter grem spat. Za Božjo voljo! pravim, — no, še tega se manjka, da nam bode še celó suhoparna slovnica pohujševala ubogo učečo se mladino! Čudim se, da o tem molčite, kjer bi morali govoriti. Nadejam se, da vlada knjige o tej obliki vendar ne bode potrdila za šolsko knjigo — s temi „biseri“, ki se nahajajo v njej v pohujšanje.

Nekteri taki biseri naj tu sledijo: Je za družega dekleta zdaj ljubezen tvoja vneta (str. 21); „Ne hodi na Savo, na Dravo tud' ne, če dečlo hoč' pravo, na Zilo pojdi Gorenjka (str. 51); Popi so na vse grlo vpili (str. 168) itd. A več izgledov si ne upamo navajati, da ljube mladine ne pohujšujemo s slovnico vred. Kdor se pa hoče pohujšljive vsebine popolno prepričati, naj čita še strani: 127, 129, 130, 168, 173, 175 in znabiti še marsikje, a že tega je za pohujšanje več ko treba.

Nič ne rečem, da psovke pop, far itd., saj niso menda potrebne k slovnici, kažejo pa precejšno mero surovosti; dalje da je beseda „bog“ dosledno z malo črko pisana itd. — Ne spuščam se zadnjič v znanstveno oceno pričujoče knjige, prepustim to strokovnjakom; z versko-nravskega stališča pa mi vest ne da molčati. In tako pohujšljivo delo ima biti za mladino srednjih (mogoče tudi še nižjih) šol šolska knjiga! Čudno, prečudno! Zato kličem, dokler še ni prepozno: Videant consules!

Domače novice.

(*Sedanji Ljubljanski knez in škof*) dr. Misija je prvi, ki je izmed dijakov c. kr. prvega državnega gimnazija v Gradcu v dolgi vrsti več nego 300 let škofovsko dostojanstvo dosegel. Vsled tega izročila mu je deputacija Graških gimnazijalnih profesorjev v spomin na ta slavni dogodek krasno votivno tablico.

(„Sokol“) vdeležil se bode z društveno zastavo v nedeljo slovesnega sprevoda povodom intronizacije premil. knezoškofa dr. Jakoba Misije. V ta namen zbirali se bodo društveniki ob 3/4 na 9. v Čitalnici, od koder se zbrano društvo ob 9. uri dvigne proti škofiji, kjer se bo na določenem mu mestu postavilo. Oprava je zimska, t. j., površnje suknje in klobuki s peresom.

(*Po celi Ljubljani*) danes in včeraj ni družega govorjenja, kakor o novem knezoškofu. Brez izjeme narodnosti in verskega prepričanja se vsakdo na vso moč hvalevredno izraža v silno ugodnem vtisu, ki ga je ljubeznjivo obnašanje došlega višjega pastirja našega povsod napravilo. Srca vseh si je tako rekoč v naskoku pridobil.

(*Miklavžev*.) Za šolo na Ljubljanskem Mahu bil je včeraj dan veselja. Zjutraj ob 10. uri delil je Miklavž vpričo zbranega učiteljskega osebja mestne šole na Grabnu revnim otrokom obleko. Obdarovanih dečkov in deklic bilo je krog 70. G. katehet Bohinec razložil je v kratkem govoru pomen dneva, g. vodja Belar pa je obširno deco k hvaležnosti opominjal, posebno do lanskega leta umrle g. Matevže-tove, velike dobrotnice te šole, za katero naj molijo. Po molitvi za blago mater in druge dobrotnike so obdarovani veselo hiteli domu s željo, da bi tak Miklavž se še večkrat oglasil pri njih.

(*Ljubljanskega anarhista*) so v Celovci pred porotno sodnijo vprašali, če li vé pomen besedi: „oko za oko, zob za zob“. „Kaj bi jih ne vedel, odreže se svetovni reformator, to se pravi, da ti stega, ki je mene ubil, tudi jaz smem ubiti“. — Prepričani smo, da bi tega še sodnija ne zaprla, tako je „kunšten“.

(*Kmetijsko predavanje*.) Na vabilo podružnice c. kr. kmetijske družbe štajarske v Sevnici imel

bode tajnik c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani g. Gustav Pirc v nedeljo 14. t. m. popoldne v Sevnici predavanje o umnem ravnanju z gnojem.

(*Ranjeni dekli*) Lukmanova in Rekarjeva, ki jih je bil minolo nedeljo zvečer zdivjani topniški korporal s sabljo obsekal, ste obe v bolnišnici. Lukmanova, katero so takoj tisti večer nesli tje kaj, ima dolgo rano od ušesa preko lica na brado. Rekarjeva pa silno hudo rano, ktera jo je sedaj huje skeleti začela, ravno nad senci po robu. Kakor se čuje, je neki bogatinska baharija povod groznemu dejanju. Dotični vojak je namreč zelo premožen in vsled tega misli, kedar ga ima nekaj pod kapo, da ima on pravico delati, kar se mu ljubi, kakor je sploh bahaška navada. Tudi se je menda že neki izrazil, da hoče vse stroške in tudi denar za bolečine točno odšteti. Že prav, vendar pa pri tem ni potreba še misliti, da je posebno službujoči del človeštva prost, kakor zbegana divjad, s katero sme vsakdo svoje burke vganjati.

(*Duhovske spremembe v Lavantinski škofiji.*) Č. g. Fideršik pride za kaplana v Vojnik, č. g. L. Lednik v Žaveč, č. g. F. Baumann v Slivnico pri Mariboru.

(*Duhovske spremembe v Krški škofiji.*) Č. g. kaplan pri Devici Mariji na Jezeru Val. Kraut, bode zanaprej oskrboval Šent-Jakobsko faro v Rožu in na njegovo mesto pride dosedanji kaplan v Šmariji č. g. Ivan Deržanič. Č. g. Jakob Korhon, kaplan v Nemški Kaplji, je prestavljen za kaplana v Pisweg. Č. g. provizor v Zarijah, F. Šavbach, se je fari na Muti odpovedal. Č. g. Matevž Markovič, provizor v Apačah, je zaradi bolehnosti stopil v začasni pokoj. Dne 20. novembra so umrli v. č. g. Tomaž Serčnik, zlatomašnik in kn.-škof. duhovni svetovalec, ki so celih 44 let oskrbovali faro Št. Jakob blizo Celovca. N. v. p. Nevarno zboleli so č. g. Janez Hafner, župnik v Šmihelu blizo Pliberka; naj bodo blagi gospod vsem v molitev priporočeni.

(*Natečaj.*) Čitalnica Novomeška išče društvenega slugo. Njegova dolžnost je obskrbljevanje društvenega poslopja in društvenih prostorov, raznašanje časopisov in društvenih naznanil in podvorb pri društvenih zborih in veselicah. Zato vživa v društvenem poslopju prosto stanovanje dveh večih in jedne manje sobe in kuhinje, primerne plače v gotovini in postranske dohodke. Služba je primerna oženjenim rokodelcem, kateri naj se ustmeno ali pisмено obrnejo do 1. januarja 1885 pri društvenem predsedniku, gospodu dr. Albinu Pozniku, c. kr. notarju v Rudolfovem.

Odbor Novomeške čitalnice.

(*Diurnist*) sprejme se v službo pri c. kr. okr. sodniji v Krškem ob novem letu. Zmožen mora biti nemščine in slovenščine v pismu in besedi vrh tega pa še spretnost v kazenskem poslovanju dokazati. Plača znaša 25 gld. gotovega denarja.

(*„Novi Brencelj“*) je ravnokar izšel posebno krepak. Poslavlja in priporoča se za prihodnje leto „Jezična Žefa“. Huduje se na pošto, da se je tu začelo štediti pri malenkostih. Olimpiški dopisnik se je zopet oglasil ter se huduje zaradi nemških šol itd. Kdor ga še nima, naj si ga naroči; za malo naročnino bode odškodovan z humorjem, domoljubnostjo in drugo zabavo.

Vabilo.

Ker je visoko c. kr. ministerstvo veleslavno deželno vladu pooblastilo potrditi pravila delniškega društva „Prvi Narodni dom“ v Rudolfovem s pogojem da se nekatere točke gledé vplačila in amortizacije delnic dopolnijo, se vsi č. gg. delničarji povabijo k občenemu zboru

16. decembra 1884

ob 5. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Rudolfovem, pri katerem se bode

1. sporočalo o dozdanjem delovanju osnovalnega odbora,

2. sklepalo o spremembi pravil.

Dr. Albin Poznik.

Ivan Krajec.

Karol Rudež.

Rajko Perušek.

Adolf Pauser.

Razne reči.

— Državnik v apneni jami. Strašna nesreča se je pripetila nedavno ministru združenih

držav Atenskih. Vračaje se zvečer s sprehoda v vas Peletta, blizo Aten, hotel je minister g. Schuyler krenoti jo po bližnjici čez polje, toda pri tem ni opazil, ker je nastala tema, jame, v koji se je gasilo apno in ki je bila ravno popolnoma napolnjena; vdrlo se mu je in do vratu je tičal v apnu. Ko je obupno kričal, prihiteli so kmetje, ki so ga k sreči slišali in posrečilo se jim je ministra izveči iz jame. Truplo njegovo pa je bilo vse opečeno in ožgano. — Vendar se nadejajo zdravniki, da ga ozdravé.

— Kako se skupuh berača reši. On ima navadno tolar za dva goldinarja v žepu, katerega prosjaku pokaže z vprašanjem če mu ga zamore zmeniti. Če oni reče da ne, pravi skupuh, mi je žal, da nimam drugega drobiža. Če pa berač ima toliko, da bi tolar zmenil, ga pa skupuh zaradi tolišne nersramnosti, ki se pri tako velikem premoženju še beračiti predrzne, zapodi. Miloščino si v resnici v obeh slučajih prihrani.

Telegrami.

Celovec, 11. decembra. Železnikarja spoznali so porotniki krivega hudodelstva veleizdaje in kalenja javnega miru in ga je sodnija vsled tega obsodila na osem let hude ječe, vsak mesec po enkrat post in na povrnitev vseh stroškov. Drugi zatoženci so oproščeni. Državni pravdnik vložil je proti oproščenju ugovor.

Linc, 11. dec. Bivši poštar Glaser iz Krapine, ki je 32.000 goldinarjev izneveril in pobegnil, obsojen je bil tukaj na 2½ leti hude ječe.

Sternberg, 11. dec. Danes so zopet prijeli anarhista po imeu Mück, katerega so vkljenega gnali v Olomuc. Dobili so pri njem štiri škatljice dinamita. Sternbergski anarhisti dobivali so denarno podporo iz Švice in Francoskega.

Tuji.

10. decembra.

Pri **Malič**: Deich, Gschihay, Müller, Löffler, Flanarak, Barth, trgovci, z Dunaja. — Grofinja Jemison, z Dunaja. — Globočnik, pos. tovarne, s soprogo, iz Železnikov.

Pri **Stonu**: Pollak in Käsler, trgovca, z Dunaja. — Ignacij Kiss, trg. pot., iz Albe. — Linda pl. Kraguljak, zasebnica, iz Siska.

Pri **Bavarskem dvoru**: Karl Vecile, Josip Fabris, A. Benigher, trgovci, iz Trsta. — Janez Prossen, iz Viktringa.

Pri **Južnem kolodvoru**: E. Seiss, trgovec, iz Prage. — Lenart Kapelari, trgovec, iz Vidma.

Umrli so:

8. dec. Ana Anžlovar, mestna nboga, 76 let, Karlovska cesta št. 7, Marasmus senilis. — Jožef Janovski, učitelj sin, 21 dni, Zvonarske ulice št. 3, božjast.

9. dec. Jovana Toman, soproga oficijala dežel. računovodstva, 37 let, Stari trg št. 24, Septikaemia puerperalis. — Jožef Oblak, delavčev sin, 21 dni, Karlovska cesta št. 15, božjast.

V bolnišnici:

6. dec. Jera Žvokel, gostačeva žena, 42 let, vročinska bolezen.

7. dec. Gregor Pajsar, gostač, 77 let, Marasmus senilis.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

12. decembra.

Papirna renta po 100 gld.	81 gl. 75 kr.
Sreberna	82 " 90 "
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	104 " 10 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 65 "
Akcije avstr.-ogerske banke	858 " — "
Kreditne akcije	295 " 50 "
London	123 " 35 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 78 "
Francoski napoleond.	9 " 76½ "
Nemške marke	60 " 25 "

Od 11. decembra.

Ogerska zlat. renta 6%	123 gl. 95 kr.
" " 4%	95 " 80 "
" papirna renta 5%	90 " 90 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 101 " 50 "
Länderbanke	101 " 50 "
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	568 " — "
državne železnice	306 " 50 "
Tramway-društva velj. 170 gl.	212 " — "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 125 " 75 "
4% " " " 1860	500 " 136 " — "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 172 " 20 "
" " " 1864	50 " 171 " — "
Kreditne srečke	100 " 180 " 50 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 25 "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	110 " 20 "
" Ferdinandove sev.	105 " 70 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 " 50 "

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 25 kr., — domača 6 gl. 76 kr. — Rž 5 gl. 94 kr. — Ječmen 4 gl. 95 kr. — Ajda 6 gl. 10 kr. — Proso 5 gl. 77 kr. — Turšica 5 gld. 61 kr. — Oves 3 gl. 46 kr.

Tesarje

za izdelovanje železniških pragov (Schweller), vsprejme takoj **Franjo Koch, Kolo-dvorske ulice št. 30.** (2)

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani se dobivajo naslednje knjige:

Horae diurnae

Breviarii Romani.

Natis leta 1884 v Ratisboni.

Velikost knjige je 13 cm. in širjava 9 cm., tako da je prav pripravna za v žepu nositi. — Cena vezani knjigi je: v finem črnem šagrinastem usnji z zlato obrezo samo 3 gld.; je pa tudi v bolj priprostilih vezih v zalogi in sicer po 2 gld. in 2 gld. 40 kr.

Graduale

de tempore et de sanctis juxta Rituum Sacrosanctae Romanae Ecclesiae cum cantu.

Natis leta 1882.

S pridevkom:

Additamenta

ad Graduale Romanum sive Missae novissimae Sancto-rum A. S. R. C. pro ecclesia universali praescriptae aut aliquibus locis concessae cum cantu.

Natisnjeno leta 1884.

Velja v pol-šagrinastem usnji 3 gld.

Organum comitans

ad

Graduale Romanum

a Haberl et Hanisch.

1884.

Velja v pol-šagrinastem usnji 7 gl. 20 kr.

Poli-tura

(17) za mobi-
lije,

ktere se lahko vsakdo posluži, da si zlika svoje stare mobilije, ki se že po prvem likanju sve-tijo kakor nove. Cena za vsako steklenico 1 gl. 20 kr. proti poštnem povzetju razposilja

L. Epstein,
Wien, IV., Getreidemarkt 17.

Ravnokar je izšla v drugem natisu in se dobiva v **Katoliški Bukvarni** knjiga:

Die Reiche

der

heiligen drei Könige

ihr

Sterndienst, ihre Reise nach Betlehem etc.

Nach den Gesichten der gottseligen

Katharina Emmerich

im Vergleiche mit den Aussagen der Geografie, der Geschichte, der heil. Schrift und der Alterthümer.

Nabral in sestavil

Anton Urbas,

kanonik in stolni župnik v Ljubljani.

Z zemljevidom.

Velja sešita 80 kr., po pošti 5 kr. več.

Častno diploma: v Zürichu 1883.

Zlato svetinjo: v Nizzi 1884, v Kremsu 1884.

Svirála

(Spielwerke),

ki 4—200 komadov svirajo, brez ali pa s posebnim povdarkom, z bobničem, zvončki, kitarico, rajskimi glasovi, harpo itd.

Sviralne skrinjice

(Spieldosen)

od 2—16 komadov: dalje: stala za smodke, švicarsko hišice, albumi za slike, pisalna priprava, onarice za roko-vice, obtežniki, vaze, tabličnice, mizice za mojstre, stekle-nice za vino in pivo, stoli itd. Vse na sviranje. Vedno najnovejše in najzborniške, posebno pripravno za božične darila, priporoča

F. H. Heller

v Bernu na Švicarskem. (4)

Le kdor naravnost od nas naroči, dobi pravo blago; cenilnike s podobami pošljamo franko.

1884 do 30. aprila 1885 zastoj.
Vardellio se bode med kupovalce razdelilo po 100 najljepših komadov, vrednih 20.000 frankov, razdeljenih po 200.000 frankov.

Tisk „Katoliške“ Tiskarne v Ljubljani.